

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven)

(Pengeinstitutters adgang til oplysninger om reelle ejere af midler på advokaters samle klientbankkonti)

§ 1

I hvidvaskloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 807 af 21. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 38 a indsættes i *kapitel 8*:

»§ 38 b. Advokater skal ved behandling af betroede midler på en samle klientbankkonto indhente identitetsoplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne, uanset om der ydes bistand m.v. omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.

Stk. 2. Advokater skal endvidere ved behandling af betroede midler på en samle klientbankkonto gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere den eller de reelle ejeres identitet, således at advokaten med sikkerhed ved, hvem den eller de reelle ejere af midlerne er, uanset om der ydes bistand m.v. omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.

Stk. 3. Advokater skal ved behandling af betroede midler på en samle klientbankkonto uden ugrundet ophold stille identitetsoplysninger efter stk. 1 og kopi af dokumenter, data eller oplysninger efter stk. 2 til rådighed for det pengeinstitut, hvori samle klientbankkontoen føres. I særlige tilfælde kan advokaten stille identitetsoplysninger og kopi af dokumenter, data eller oplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne til rådighed for pengeinstituttet inden for rimelig tid efter indbetalingen, forudsat at advokaten giver pengeinstituttet skriftlig meddelelse herom.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2025.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Pengeinstitutters behandling af advokaters samleklientbankkonti
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.1.1. Klientbankkonti
 - 2.1.1.2. Pengeinstitutters kundekendingsprocedure af advokater
 - 2.1.1.3. Advokaters tavshedspligt
 - 2.1.2. Den foreslåede ordning
3. Forholdet til databeskyttelsesretten
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Advokater nyder generelt en stor tillid i samfundet og i retssystemet i særdeleshed i lyset af det særlige ansvar, der påhviler dem. På baggrund heraf har advokater mulighed for at forvalte deres klienters betroede midler på en klientbankkonto, der oprettes og føres i et pengeinstitut. Klientbankkontosystemet medvirker i det daglige til, at advokater kan varetage deres klienters interesser på bedste vis og handle på deres instrukser.

Dog er der kriminelle, som udnytter advokaters klientbankkonti til f.eks. at hvidvaske penge, der stammer fra kriminalitet, ligesom der også i advokatbranchen findes brodne kar, der misbruger den tillid og det særlige ansvar, som deres hverv og klientbankkontosystemet medfører. Senest har dokumentaren ”Den sorte svane”, der blev vist på landsdækkende TV i foråret 2024, illustreret misbrugsrisici i forhold til situationer, hvor advokater bidrager til, at kriminelle kan udøve deres kriminelle virksomhed ved hjælp af advokaters klientbankkonti.

De problemstillinger, som dokumentaren illustrerer, vedrører ikke i sig selv spørgsmålet om indhentelse og kontrol af reelle ejeres identitetsoplysninger, men klare regler for udveksling af identitetsoplysninger om reelle ejere mellem advokater og pengeinstitutter vurderes at vanskeliggøre misbrug med samle klientbankkonti. Det skal ses i lyset af, at advokater er pålagt tavshedspligt, og at advokater ikke har en forpligtelse til at indhente identitetsoplysninger og kontroldokumenter på deres klienter og stille oplysningerne samt dokumenterne til rådighed for deres pengeinstitut, hvori klientbankkontoen føres.

Regeringen ønsker at sætte ind over for den risiko, som navnlig samle klientbankkontosystemet indebærer. På den baggrund indeholder lovforslaget en bestemmelse, der fastslår, at en advokat – uden at bryde sin tavshedspligt – kan indhente nødvendige oplysninger om sine klienters identitet samt kopi af dokumenter, data eller oplysninger, som advokaten har indhentet til kontrol heraf, og uden ugrundet ophold stille oplysningerne og dokumenterne mv. til rådighed for det pengeinstitut, hvori advokatens samle klientbankkonto føres, så pengeinstituttet med sikkerhed kan vide, hvem den eller de reelle ejere af midlerne (klienterne) på advokatens samle klientbankkonto er.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Pengeinstitutters behandling af advokaters samle klientbankkonti

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Klientbankkonti

Det fremgår af retsplejelovens § 127, at Advokatsamfundet udarbejder regler om advokaters pligter med hensyn til behandlingen af betroede midler, sikkerhed mod økonomisk ansvar, som kan pådrages under udøvelse af advokatvirksomhed, og meddelelse af alle fornødne regnskabsmæssige og økonomiske oplysninger til Advokatsamfundet samt regler om iværksættelse af de fornødne kontrolforanstaltninger. Reglerne skal godkendes af justitsministeren.

Vedtægt om advokaters pligter med hensyn til betroede midler (klientkontovedtægten) er udstedt i medfør af retsplejelovens § 127. Klientkontovedtægten er sammenskrevet som bilag 2 til bekendtgørelse nr. 2010 af 25. oktober 2021 om godkendelse af ændringer af vedtægt om advokaters pligter med hensyn til behandlingen af betroede midler. Klientkontovedtægten beskriver advokaters forpligtelser med hensyn til behandlingen af betroede midler.

Af vedtægtens § 7, stk. 1, fremgår det, at en klientbankkonto oprettes i advokatens eller advokatselskabets navn og er undergivet henholdsvis advokatens eller advokatselskabets rådighed.

Efter stk. 2 betegnes en klientbankkonto, hvor flere klienters penge indestår, ”samle klientbankkonto”.

Det fremgår af stk. 3, at en advokat eller et advokatselskab kun kan have én samle klientbankkonto i hver valuta, medmindre advokaten eller advokatselskabet til enhver tid kan dokumentere, i hvilket pengeinstitut den enkelte klients midler er indestående.

Endvidere fremgår det af stk. 4, at hvis der kun på en klientbankkonto indestår penge vedrørende en enkelt klient, betegnes kontoen ”separat klientbankkonto”. En advokat og et advokatselskab kan have én eller flere

UDKAST

separate klientbankkonti. Separate klientbankkonti skal have vedtegning om den pågældende klients navn.

Det bemærkes, at midlerne på en klientbankkonto tilhører den enkelte klient. Klienterne er med andre ord de reelle ejere af indeståenderne på kontoen, jf. nærmere herom nedenfor under pkt. 2.1.1.2. Som det fremgår af § 7, findes der to typer af klientbankkonti – samleclientbankkonti og separat klientbankkonti.

På en samleclientbankkonto kan indestå midler fra flere klienter. På en separat klientbankkonto står kun midler fra én klient. Kontoen er oprettet i advokatens navn, men med vedtegning om klientens navn og cvr-/cpr-nummer.

Efter vedtægtens § 9, stk. 1, må advokaten og advokatselskabet på en klientbankkonto kun hæve følgende:

- 1) Beløb som udbetales til en klient eller som led i behandling af klientens sag.
- 2) Beløb, som advokaten eller advokatselskabet har til gode hos en klient i henhold til bogført mellemværende, der berettiger til modregning.
- 3) Beløb som efter opgørelse og afstemning overstiger advokatens eller advokatselskabets samlede tilsvær.

Det fremgår af stk. 2, at beløb, som hæves i henhold til stk. 1, nr. 1 eller 2, ikke må overstige tilsværet over for klienten.

Af stk. 3 fremgår det, at beløb, som hæves i henhold til stk. 1, nr. 2 eller 3, skal indsættes på advokatens eller advokatselskabets driftskonto i et pengeinstitut.

Endvidere fremgår det af stk. 4, at salærer, selv om de er indtjent, ikke må hæves på klientbankkontoen, uden at salæret samtidig bogføres, og faktura tilstilles klienten.

2.1.1.2. Pengeinstitutteres kundekendskabsprocedure af advokater

UDKAST

Som det fremgår ovenfor under pkt. 2.1.1.1, har en advokat i henhold til klientkontovedtægten i forbindelse med sit virke mulighed for at oprette såvel separate klientbankkonti som en samle klientbankkonto, hvor midler fra flere af advokatens klienter indsættes på én og samme konto.

Hvidvaskloven fastsætter i kapitel 3 en række regler om, hvornår virksomheder og personer omfattet af loven skal gennemføre såkaldte kundekendskabsprocedurer. Reglerne har til formål at sikre, at virksomheder og personer har kendskab til deres kunde. Kendskabet til den enkelte kunde skal baseres på en risikovurdering af den pågældende kunde, og virksomheden eller personen skal med udgangspunkt i dette altid være sikker på, at den kender den pågældende kunde tilstrækkeligt i forhold til risikoen for hvidvask og finansiering af terrorisme, jf. hvidvasklovens § 11, stk. 3. I den forbindelse skal virksomheden eller personen bl.a. indhente identitetsoplysninger på den eller de reelle ejere, jf. umiddelbart nærmere herom nedenfor, og gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere den eller de reelle ejeres identitet, således at virksomheden eller personen med sikkerhed ved, hvem den eller de reelle ejere er, jf. hvidvasklovens § 11, stk. 1, nr. 3.

I relation til advokaters samle klientbankkonti betyder det, at pengeinstitutter skal gennemføre tilstrækkelige kundekendskabsprocedurer ud fra en risikovurdering af advokaten, som er pengeinstituttets kunde, og bl.a. kende advokatens forretningsmodel og normale transaktionsmønstre. Pengeinstitutterne er herudover forpligtet til at holde øje med og undersøge mistænkelige transaktioner på alle kontotyper, herunder også samle klientbankkonti, og omgående underrette Hvidvasksekretariatet ved en formodning eller mistanke om, at en transaktion eller midler har tilknytning til hvidvask eller terrorfinansiering, jf. hvidvasklovens § 26, stk. 1.

I hvidvaskloven defineres reelle ejere som den eller de fysiske personer, der i sidste ende ejer eller kontrollerer en kunde, eller den eller de fysiske personer, på hvis vegne en transaktion eller aktivitet gennemføres, jf. hvidvasklovens § 2, nr. 9. I bemærkningerne til loven, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 41 som fremsat, side 77, fremgår det bl.a. videre, at ved f.eks. en advokats samle klientbankkonto vil klienten blive betragtet som reel ejer af midlerne på kontoen, da klienten er den fysiske person, på hvis vegne en transaktion eller aktivitet gennemføres. Det er i den forbindelse ikke afgørende, hvor stor en del af det samlede

UDKAST

indestående klienten repræsenterer på en samle klientbankkonto. Er der flere klienter, bliver de alle betragtet som reelle ejere.

Det betyder, at der skal indhentes identitetsoplysninger på klienterne (den eller de reelle ejere) og gennemføres rimelige foranstaltninger for at kontrollere deres identitet, så pengeinstituttet med sikkerhed ved, hvem den eller de reelle ejere er.

2.1.1.3. Advokaters tavshedspligt

Det fremgår af hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 13, at hvidvaskloven finder anvendelse på advokater,

- a) når de yder bistand ved rådgivning om eller udførelse af transaktioner for deres klienter i forbindelse med
 - i) køb og salg af fast ejendom eller virksomheder,
 - ii) forvaltning af klienters penge, værdipapirer eller andre aktiver,
 - iii) åbning eller forvaltning af bankkonti eller værdipapirdepoter,
 - iv) tilvejebringelse af nødvendig kapital til oprettelse, drift eller ledelse af virksomheder eller
 - v) oprettelse, drift eller ledelse af virksomheder, fonde m.v., eller
- b) når de på en klients vegne og for dennes regning foretager en finansiell transaktion eller en transaktion vedrørende fast ejendom.

Det følger modsætningsvis af § 1, stk. 1, nr. 13, at advokater ikke er omfattet af hvidvaskloven med hele deres virksomhed, men kun i det omfang de udfører de opregnede typer af bistand m.v. Advokaters bistand med f.eks. udførelse af retssager og inkassosager falder således uden for hvidvasklovens område.

Af hvidvasklovens § 26, stk. 1, fremgår det, at virksomheder og personer omgående skal underrette Hvidvasksekretariatet ved bl.a. mistanke om, at en transaktion, midler eller en aktivitet har eller har haft tilknytning til hvidvask eller finansiering af terrorisme. Efter stk. 2 kan medlemmer af

UDKAST

Advokatsamfundet i tilfælde af mistanke underrette sekretariatet for Advokatsamfundet, der efter en vurdering af, om der er underretningspligt i henhold til stk. 1, omgående og uredigeret skal videregive underretningen til Hvidvasksekretariatet.

Dog fremgår det af hvidvasklovens § 27, stk. 1, der gennemfører artikel 14, stk. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/849/EU af 20. maj 2015 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme (4. hvidvaskdirektiv), at advokater er undtaget fra pligten i § 26 til at foretage underretning på baggrund af oplysninger, som disse modtager fra eller indhenter om en klient, i forbindelse med at advokaten fastslår den pågældende klients retsstilling eller forsvarer eller repræsenterer denne under eller i forbindelse med en retssag, herunder rådgiver om at indlede eller undgå et sagsanlæg. Dette gælder endvidere sager, der føres i Landsskatteretten, og sager ved en voldgiftsret. Undtagelserne gælder, uanset om oplysningerne modtages før, under eller efter retssagen eller sagen, eller i forbindelse med at den pågældende klients retsstilling fastslås.

Baggrunden for denne undtagelse er, at en advokat er underlagt tavshedspligt vedrørende oplysninger, som er kommet til vedkommendes kundskab under udførelsen af sit hverv.

Det fremgår således af retsplejelovens § 129, at straffelovens §§ 144, 150-152 og 155-157 finder tilsvarende anvendelse på advokater samt deres autoriserede fuldmægtige, partnere, personale og andre, som i øvrigt beskæftiges i advokatvirksomheden.

Tavshedspligten gælder både, når advokaten yder bistand m.v., som er omfattet af hvidvaskloven, og når advokaten yder bistand m.v., som ikke er omfattet af hvidvaskloven. Tavshedspligten omfatter således som udgangspunkt f.eks. også oplysning om, at en klient i det hele taget har søgt bistand hos advokaten.

Det er almindeligt antaget, at en advokats klient vil kunne frigøre advokaten fra advokatens tavshedspligt ved at afgive et samtykke til, at klienten ikke ønsker, at tavshedspligten skal være gældende. Endvidere er advokaten ikke bundet af sin tavshedspligt, hvis der er tale om et tilfælde, der er omfattet af straffelovens § 152 e.

UDKAST

Af straffelovens § 152 e fremgår det således, at bestemmelserne i §§ 152-152 d ikke omfatter tilfælde, hvor den pågældende:

- 1) er forpligtet til at videregive oplysningen eller
- 2) handler i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv.

Lovgivningen indeholder forskellige steder forpligtelser til at videregive oplysninger. Sådanne forpligtelser er undtagelser til tavshedspligten efter straffelovens § 152 e, nr. 1.

En sådan forpligtelse fremgår f.eks. af skatteindberetningslovens § 12. Af bestemmelsens stk. 1 fremgår det, at bl.a. advokater, der modtager eller formidler indskud, hvert år skal indberette til Skatteforvaltningen om størrelsen af ydede, tilskrevne eller opkrævede renter og andet afkast til de enkelte kontohavere og eventuelle rentenydere i det forudgående år samt størrelsen af det indestående beløb ved udløbet af det forudgående år og de enkelte kontohaveres ejerandel heraf.

Endvidere fremgår det af bekendtgørelse nr. 1016 af 22. juni 2023 om skatteindberetning m.v. § 3, stk. 1, om identifikation af den, indberetningen vedrører bl.a., at den, der skal indberettes om, til brug for indberetningen skal oplyse den indberetningspligtige om navn, adresse - ved udenlandsk adresse tillige hjemland - og cpr-nummer.

På baggrund af bestemmelserne i skattelovgivningen har advokater således en indberetningspligt til Skatteforvaltningen for så vidt angår renter og indestående vedrørende klienter, som har eller har haft indeståender på en samle klientbankkonto. Det bemærkes, at indberetningsforpligtelsen i forhold til separate klientbankkonti påhviler pengeinstitutterne.

Reglen i straffelovens § 152 e, nr. 2, hvor den pågældende handler i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv, er blevet forholdsvis beskedent beskrevet i trykt retspraksis, navnlig i forhold til advokater. Der ses dog eksempler.

I U 2002.1531 H fandt Højesteret, at advokat A ved sin videregivelse af fortrolige oplysninger til formanden for Københavns Fondsbørs handlede i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse. Dommen omhandlede

UDKAST

entreprenør T's omfattende direkte og indirekte opkøb af aktier i to ejendomsselskaber, hvilket gav anledning til betydelig opmærksomhed på aktiemarkedet og i medierne. Advokat A modtog fra advokat B, der var advokat for T og tilknyttet samme advokatfirma som A, i fortrolighed oplysning om, at det var pensionsforsikringselskabet P, der stod bag aktieopkøbene, idet disse blev foretaget med midler stillet til rådighed af en udenlandsk bank, over for hvilken P havde afgivet garanti. I en TV-udsendelse udtalte T, at "der ikke er danske penge i det her". Efter at T og den direktør i P, som B havde kontakt med, havde fastholdt, at P fortsat ikke ønskede at stå frem, afbrød B samarbejdet med T, hvilket blev meddelt offentligheden. På en generalforsamling i det ene ejendomsselskab kort tid efter fremkom T ikke som bebudet med oplysning om, hvem der stod bag aktieopkøbene. A rettede herefter henvendelse til bestyrelsesformanden for Københavns Fondsbørs og fortalte ham, at det var P, som stod bag T. Dette medførte, at Fondsbørsens direktør rettede henvendelse til den administrerende direktør for P, hvorefter det blev afsløret, at de af P afgivne garantier var falske. Advokatrådet rejste efterfølgende en sag mod A for Advokatnævnet, hvori han blev indklaget for at have tilsidesat god advokatskik ved at bryde sin tavshedspligt, og Advokatnævnet idømte i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, A en bøde på 2.500 kr. A indbragte Advokatnævnets afgørelse for domstolene. Landsretten ophævede afgørelsen med henvisning bl.a. til, at T's udtalelser til offentligheden for A måtte fremstå som løgnagtige, at der forelå risiko for, at T bevidst vildledte markedet, jf. straffelovens § 296, at der var tale om omfattende aktiehandler, at henvendelsen skete til bestyrelsesformanden for Fondsbørsen, og at det på denne baggrund var tilstrækkeligt godtgjort, at A havde handlet i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse, jf. straffelovens § 152 e, nr. 2. Højesteret tilføjede i dommen, at advokatfirmaets bistand til T ikke havde forbindelse med retssager, at henvendelsen til bestyrelsesformanden for Fondsbørsen måtte sidestilles med en anmeldelse til vedkommende myndighed, og at det måtte forventes, at Fondsbørsen ville søge forholdet afklaret ved henvendelse til P, således som det også skete. Højesteret tiltrådte herefter, at A's anmeldelse til Fondsbørsen ikke efter straffelovens § 152, stk. 1, sammenholdt med § 152 e, nr. 2, var uberettiget, og den derfor heller ikke kunne anses for at være i strid med god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Anderledes i FM 1995.10/1 (VLD, 6. afd., ankesag S-2622-93 - 31.8.1994. SA Aalborg, j.nr. A 414/93), hvor advokat A blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 152 ved uberettiget at have videregivet

fortrolige oplysninger, som han havde fået kendskab til som advokat i en genoptagelsessag ved Den Særlige Klageret. Advokat A havde derved misbrugt sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret, idet han til en journalist udleverede kopi af 2 lægeerklæringer udfærdiget af en læge til brug for genoptagelsessagen. I erklæringerne havde lægen redegjort for bl.a. undersøgelsen af en pige, som advokat A's klient var dømt for at have misbrugt seksuelt. Journalisten offentliggjorde dele af erklæringerne i dagspressen. Landsretten bemærkede bl.a. i dommen, at der ikke var grundlag for at statuere, at advokat A havde handlet i berettiget varetagelse af åbenbar interesse eller af sine klienters tarv, jf. straffelovens § 152 e.

Når en advokats klient benytter advokatens samle klientbankkonto, kan advokaten således alene stille identifikationsoplysninger m.v. om klienten til rådighed for det pengeinstitut, hvori samle klientbankkontoen føres, hvis advokaten enten har indhentet et samtykke fra klienten, eller forholdet er omfattet af tilfældene i straffelovens § 152 e. Hvis der er tale om en separat klientbankkonto, er pengeinstituttet i besiddelse af klientens navn og cvr-/cpr-nummer, idet separate klientbankkonti oprettes med en vedtegning herom.

2.1.2. Den foreslåede ordning

Justitsministeriet og Finanstilsynet har drøftet problemstillingen om pengeinstitutteres ukendskab til advokaters klienters identitet, når advokater behandler klienters betroede midler på advokaters samle klientbankkonti. I forbindelse med drøftelserne er udvalgte interessenter inden for henholdsvis pengeinstitut- og advokatområdet blevet inddraget.

Det er i drøftelserne blevet oplyst, at advokaters klienter i et ikke ubetydeligt omfang indsætter midler på samle klientbankkonti, som er den type konto, langt de fleste advokater i dag benytter som indgang for alle betalinger, navnlig i de situationer hvor det vurderes, at det forhold, som indbetalingen vedrører, ikke kan vente oprettelsen af en separat klientbankkonto.

Justitsministeriet og Finanstilsynet noterer sig, at hvidvaskloven, herunder kapitel 3 om kundekendingsprocedurer, finder anvendelse på advokater, når advokater yder bistand m.v., der er omfattet af lovens § 1, stk. 1, nr. 13. En advokat forudsættes således i disse tilfælde at have de fornødne identitetsoplysninger m.v. på en klient, når klienten har indestående midler på advokatens samle klientbankkonto.

UDKAST

Omvendt følger det modsætningsvis af § 1, stk. 1, nr. 13, at advokater ikke er omfattet af hvidvaskloven med hele deres virksomhed, men kun i det omfang at advokater yder de i § 1, stk. 1, nr. 13, nævnte typer af bistand m.v. Advokaters bistand med f.eks. udførelse af retssager og inkassosager falder således uden for hvidvasklovens område, og advokater er derfor ikke i disse tilfælde forpligtet til at lave kundekendskabsprocedurer i relation til deres klienter.

Der vil således være tilfælde, hvor en advokats klient har midler stående på advokatens samlekliebankkonto, men hvor advokaten på den ene side ikke selv er forpligtet til at gennemføre kundekendskabsprocedurer i relation til klienten, fordi advokatens bistand m.v. ikke er omfattet af hvidvaskloven, mens advokatens pengeinstitut på den anden side i medfør af hvidvaskloven er forpligtet til dels at gennemføre kundekendskabsprocedurer i relation til advokaten, dels at kende identiteten på den reelle ejer (klienten), som har midler stående på advokatens samlekliebankkonto.

Imidlertid har advokaten – uanset om den bistand m.v., som vedkommende yder, er omfattet af hvidvaskloven eller ej – i medfør af sin tavshedspligt som altovervejende hovedregel alene mulighed for at stille de nødvendige identifikationsoplysninger samt kopi af dokumenter, data eller oplysninger, som advokaten har indhentet til kontrol heraf, til rådighed for sit pengeinstitut, hvis advokaten fra klienten indhenter et samtykke, der lever op til betingelserne i databeskyttelsesreglerne, eller straffelovens § 152 e finder anvendelse.

Både Justitsministeriet og Finanstilsynet finder, at det er uhensigtsmæssigt, at en advokat på grund af sin tavshedspligt som udgangspunkt ikke kan stille klientens identifikationsoplysninger samt kopi af dokumenter, data eller oplysninger, som advokaten har indhentet til kontrol heraf, til rådighed for sit pengeinstitut til brug for, at pengeinstituttet anvender oplysningerne i forbindelse med pengeinstituttets gennemførelse af de nødvendige kundekendskabsprocedurer i relation til at fastslå identiteten på den reelle ejer (klienten) af midlerne på advokatens samlekliebankkontoen.

Justitsministeriet og Finanstilsynet finder videre, at også i de tilfælde, hvor advokatens klient har midler stående på samlekliebankkontoen, men hvor advokaten ikke selv er forpligtet til at foretage kundekendskabsprocedurer af klienten efter hvidvaskloven, bør advokaten på grund af klientforholdet

UDKAST

kunne indhente identitetsoplysninger fra sin klient og stille disse til rådighed for sit pengeinstitut til brug for, at pengeinstituttet anvender oplysningerne i forbindelse med pengeinstituttets gennemførelse af de nødvendige kundekendskabsprocedurer i relation til at fastslå identiteten på den reelle ejer (klienten) af midlerne på samle klientbankkontoen. Justitsministeriet og Finanstilsynet har ved afvejningen af, hvem der bør indhente de nødvendige oplysninger fra klienten i denne sammenhæng, navnlig lagt vægt på, at advokaten er nærmest til at kende klienten – og at det derfor også bør være advokaten, der skal kontrollere identiteten på klienten ved hjælp af dokumenter, data eller oplysninger – ligesom det også er advokatens ansvar, at advokatens samle klientbankkonto føres efter bestemmelserne i klientkontovedtægten. Det bemærkes, at lovforslaget ikke i øvrigt berører pengeinstitutternes forpligtelser efter hvidvaskloven i forhold til reglerne om reelle ejere, og at de generelle pligter i henhold til hvidvaskloven, herunder bl.a. kravene i kapitel 2 om risikostyring og kapitel 3 om kundekendskabsprocedure, fortsat ikke finder anvendelse på de sager, som advokater behandler, der ikke er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.

På den baggrund foreslås det derfor, at der indføres en lovhjemmel om, at advokater ved behandling af betroede midler på en samle klientbankkonto skal indhente identitetsoplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne, uanset om der ydes bistand m.v. omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.

De oplysninger, der skal indhentes og stilles til rådighed, vil være sammenfaldende med identitetsoplysningerne nævnt i hvidvasklovens § 11, stk. 1, nr. 1, litra a, vedrørende fysiske personer.

Identitetsoplysninger skal således omfatte navn og cpr-nummer el.lign., hvis den pågældende ikke har et cpr-nummer. Har den pågældende ikke et cpr-nummer el.lign., skal identitetsoplysninger omfatte fødselsdato.

Af bemærkningerne til § 11, stk. 1, nr. 1, litra a, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 41 som fremsat, side 99, hvortil der også henvises, fremgår det bl.a., at for personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark, kan et alternativ til cpr-nummer f.eks. være et lignende nationalt id-nummer eller, hvis et sådan ikke haves, oplysning om fødselsdato. Såfremt virksomheden eller personen anvender en kundes nationale id-nummer, er det væsentligt, at denne sikrer, at der er tale om et unikt nummer, og at nummeret er varigt eller i hvert fald kundens aktive nationale nummer, idet det i enkelte lande er muligt at få et nyt nationalt id-nummer. Fødselsdato

UDKAST

kan alene anvendes i det relativt sjældne tilfælde, hvor der ikke i øvrigt foreligger et unikt nummer.

Det foreslås endvidere, at advokater ved behandling af betroede midler på en samle klientbankkonto skal gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere den eller de reelle ejeres identitet, således at advokaten med sikkerhed ved, hvem den eller de reelle ejere er, uanset om der ydes bistand m.v. omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.

Det bemærkes, at der ved udtrykket ”reelle ejere” henvises til hvidvasklovens definition i § 2, nr. 9, hvilket i denne sammenhæng er advokatens klienter.

Endelig foreslås det, at advokater ved behandling af betroede midler på en samle klientbankkonto uden ugrundet ophold skal stille de indhentede og kontrollerede identitetsoplysninger og kopi af dokumenter, data eller oplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne til rådighed for det pengeinstitut, hvori samle klientbankkontoen føres. I særlige tilfælde kan advokaten stille identitetsoplysninger og kopi af dokumenter, data eller oplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne til rådighed for pengeinstituttet inden for rimelig tid efter indbetalingen, forudsat at advokaten giver pengeinstituttet skriftlig meddelelse herom.

Det bemærkes, at en advokats indhentelse, kontrol og tilgængeliggørelse af identitetsoplysninger og kontroldokumenter kan ske forud for, at klientens midler indsættes på advokatens samle klientbankkonto, f.eks. hvis klienten eller evt. dennes modpart er blevet givet en frist til at indbetale midlerne. En advokat vil således kunne indhente de pågældende oplysninger og dokumenter allerede ved en sags påtagelse, hvis advokaten på baggrund af de indledende drøftelser med klienten eller de øvrige foreliggende oplysninger i sagen vurderer, at der er en mulighed for, at advokatens samle klientbankkonto kan komme i anvendelse i forbindelse med advokatens behandling af sagen. Advokaten bør dog først stille de pågældende identitetsoplysninger og kontroldokumenter til rådighed for pengeinstituttet inden for en vis tidsmæssig sammenhæng med indbetalingen. En antagelse om, at en klient sandsynligvis på et senere tidspunkt vil modtage midler, som skal indsættes på kontoen, vil ikke være tilstrækkelig til, at et pengeinstitut vil kunne betragte klienten som reel ejer af midler på samle klientbankkontoen. Der skal således være en vis aktualitet i advokatens dokumentation over klienter med midler på kontoen, som

UDKAST

advokaten skal stille rådighed for pengeinstituttet. I forbindelse med tilgængeliggørelsen skal advokaten sikre sig, at identitetsoplysninger og kontroldokumenter, der er indhentet på et tidligere tidspunkt, forsat er aktuelle og gyldige, da klientens identitetsoplysninger, f.eks. navn, kan have ændret sig, og kontroldokumenter kan være udløbet.

Det bemærkes desuden, at en advokats indhentelse, kontrol og tilgængeliggørelse af identitetsoplysninger og kontroldokumenter skal ske uden ugrundet ophold fra det tidspunkt, hvor klientens midler indsættes på advokatens samle klientbankkonto. Der kan være tilfælde, hvor advokaten har vanskeligt ved at stille identitetsoplysningerne og kontroldokumenterne til rådighed forud for indbetalingen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis klienten har indbetalt midler til advokatens samle klientbankkonto, uden at advokaten har anmodet herom eller har været bekendt med det, eller at det er særligt vanskeligt for advokaten at fastslå de reelle ejere, f.eks. i komplekse selskabskonstruktioner. Da formålet med at indhente identitetsoplysninger på klienterne (den eller de reelle ejere) og gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere deres identitet imidlertid er at sikre øget gennemsigtighed i ejerforhold, der skal medvirke til at hindre hvidvask og finansiering af terrorisme, anses en hurtig tilgængeliggørelse for at være nødvendig. Tilgængeliggørelse kan derfor ikke uden særlig anerkendelsesværdig grund vente flere dage, men skal som udgangspunkt ske samme dag, som midlerne indbetales på kontoen. Tilgængeliggørelsen skal foretages uden ugrundet ophold for at sikre aktualitet i pengeinstituttets oversigt over reelle ejere af midler på advokatens samle klientbankkonto. I situationer, hvor advokaten har vanskeligt ved at stille identitetsoplysninger og kontroldokumenter til rådighed i umiddelbar tidsmæssig sammenhæng med indbetalingen af midlerne, skal advokaten skriftligt give pengeinstituttet meddelelse herom med angivelse af de forhold, der ligger til grund herfor. Hermed sikres, at pengeinstituttet i forbindelse med Finanstilsynets tilsyn med pengeinstituttets overholdelse af hvidvaskloven kan godtgøre overfor Finanstilsynet, hvorfor reel ejer-oplysningerne ikke var til rådighed for pengeinstituttet i umiddelbar tidsmæssig sammenhæng med indbetalingen af midlerne.

Af hensyn til retssikkerheden bør et pengeinstitut være påpasselig med at spærre for enkelte ind- og udbetalinger af midler på en advokats samle klientbankkonto med henvisning til, at advokaten ikke inden for rimelig tid har stillet identitetsoplysninger og kontroldokumenter m.v. på en eller enkelte klienter, der har midler stående på kontoen, til rådighed for

UDKAST

pengeinstituttet. Dette skal dels ses i lyset af de ovenfor nævnte tilfælde, dels at en advokats samle klientbankkonto bl.a. anvendes til indbetaling af retsafgifter, og at det hænder, at retssager skal anlægges med meget kort varsel, eksempelvis samme dag som advokaten modtager henvendelsen fra klienten, f.eks. i fagedforbudssager eller ved advokatskift i ankesager. Hvis advokaten omvendt flere gange ikke stiller identitetsoplysninger og kontroldokumenter til rådighed for pengeinstituttet inden for rimelig tid efter indbetalingen, eller i en konkret sag ikke stiller sådanne oplysninger til rådighed inden for rimelig tid, selv om der ikke er en egentlig hindring herfor, bør pengeinstituttet nærmere overveje, hvilken reaktion instituttet skal iværksætte over for advokaten, herunder om samle klientbankkontoen skal opsiges eller afvikles i henhold til hvidvasklovens § 14, stk. 5, og § 15. I den forbindelse må pengeinstituttet ikke gennemføre yderligere transaktioner.

Derudover bemærkes det, at i de tilfælde, hvor betroede klientmidler bliver indsat på en samle klientbankkonto af en anden end advokatens klient, f.eks. en modpart som opfølgning på et forlig eller en retsafgørelse eller en inkassodebitor som led i afvikling af skyldforhold, er advokatens klient at anse som den reelle ejer af midlerne. Derfor vil advokaten også efter den foreslåede bestemmelse skulle indhente og kontrollere advokatens klients identitetsoplysninger – og ikke den indbetalende tredjemands identitetsoplysninger – i disse tilfælde, ligesom advokaten vil skulle stille oplysningerne og kontroldokumentationen m.v. til rådighed for pengeinstituttet som anført ovenfor.

Forslaget vil samlet set sikre, at en advokat – uden at bryde sin tavshedspligt – kan indhente identifikationsoplysninger og kontroldokumenter m.v. fra en klient og stille oplysningerne og dokumenterne til rådighed for det pengeinstitut, hvori advokatens samle klientbankkonto føres, til brug for, at pengeinstituttet anvender oplysningerne og dokumenterne i forbindelse med pengeinstituttets gennemførelse af de nødvendige kundekendskabsprocedurer i relation til at fastslå identiteten på den reelle ejere (klienten) af midlerne på samle klientbankkontoen.

Forslaget vil vanskeliggøre misbrug, der er forbundet med advokaters samle klientbankkonti, dels fordi en advokat skal oplyse sit pengeinstitut om identiteten på de klienter, der har midler stående på samle klientbankkontoen, dels fordi det sikres, at pengeinstituttet dermed

netop får kendskab til, hvilke klienter der har midler på samleclientbankkontoen.

3. Forholdet til databeskyttelsesretten

Med lovforslaget forpligtes advokater ved behandling af betroede midler på en samleclientbankkonto til at indhente identitetsoplysninger (navn og personnummer) på den reelle ejer af midlerne og kontrollere dokumenter m.v., der beviser den reelle ejers identitet, ligesom advokater forpligtes til at stille identitetsoplysninger og kontroldokumenter til rådighed for relevant pengeinstitut. Afhængig af, hvilken dokumentation den reelle ejer anvender til at bevise sin identitet, vil der kunne blive behandlet andre oplysninger end navn og personnummer.

Den foreslåede § 38 b indebærer således en behandling (indsamling, kontrol og tilgængeliggørelse) af personoplysninger, som skal leve op til kravene i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Databeskyttelsesforordningen indeholder et nationalt råderum for fastsættelse af særregler om behandling af personoplysninger.

For så vidt angår almindelige personoplysninger følger det af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2 og 3, at der er mulighed for at opretholde og indføre mere specifikke bestemmelser for at tilpasse anvendelsen af dele af artikel 6, stk. 1. Det gælder bl.a. artikel 6, stk. 1, litra c, hvorefter behandling af almindelige personoplysninger kan ske, hvis det er nødvendigt for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige.

Det er vurderingen, at behandlingen af personoplysninger efter den foreslåede § 38 b kan ske i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra c, idet en advokat vil være retligt forpligtet til at indhente identitetsoplysninger på de reelle ejere, der har midler stående på advokatens samleclientbankkonto og kontrollere den reelle ejers identitet. Det samme gælder for den tilgængeliggørelse af identitetsoplysninger og dokumenter m.v., der beviser den reelle ejers identitet, for advokatens pengeinstitut med henblik på, at pengeinstituttet anvender oplysningerne i forbindelse med pengeinstituttets gennemførelse af de nødvendige kundekendskabsprocedurer i relation til at fastslå identiteten på de reelle

ejere af midlerne på samle klientbankkontoen, som følger af den foreslåede § 38 b, stk. 3.

For så vidt angår behandling af personnummeroplysninger følger det af databeskyttelseslovens § 11, stk. 2, nr. 1, at private må behandle oplysninger om personnummer, når det følger af lovgivningen.

Med den foreslåede bestemmelse i § 38 b fastsættes det, at advokater og pengeinstitutter kan behandle personnummeroplysninger, som en del af de identitetsoplysninger, der skal indhentes og stilles til rådighed om de reelle ejere, der har midler stående på advokaters samle klientbankkonti, til brug for, at pengeinstitutter anvender oplysningerne i forbindelse med pengeinstitutter gennemførelse af de nødvendige kundekendingsprocedurer i relation til de reelle ejere af midlerne på samle klientbankkontiene.

Det er Justitsministeriets vurdering, at den foreslåede bestemmelse i sin helhed er nødvendig for – uden at der opstår tvivl i relation til advokaters tavshedspligt – at sikre at pengeinstitutter kan identificere den eller de reelle ejere af midlerne stående på advokaters samle klientbankkonti som led i pengeinstitutter kundekendingsprocedurer i medfør af hvidvaskloven.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for kommunerne eller regionerne.

Principperne for digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke at være relevante for lovforslaget.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslagets § 38 b om advokaters indhentelse og kontrol af identitetsoplysninger på reelle ejere, der har midler stående på advokatens samle klientbankkonto, og tilgængeliggørelse for pengeinstituttet af

oplysningerne og dokumentationen forventes at få negative administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Navnlig forventes det, at forslaget i de tilfælde, hvor advokater yder bistand m.v. uden for hvidvasklovens anvendelsesområde for advokater, jf. § 1, stk. 1, nr. 13, vil medføre negative administrative konsekvenser for advokatbranchen. I de tilfælde, hvor advokater udfører bistand m.v. omfattet af bestemmelsen, forventes der ikke at være væsentlige konsekvenser forbundet hermed. Det skyldes, at en advokat i disse tilfælde forudsættes at have de fornødne identitetsoplysninger m.v. på de reelle ejere (klienterne) til brug for udførelsen af advokatens egne kundekendskabsprocedurer, og som advokaten med lovforslaget skal stille til rådighed for sit pengeinstitut, hvis klienterne har midler stående på advokatens samlekklientbankkonto.

For så vidt angår pengeinstitutterne forventes der ikke administrative konsekvenser forbundet med lovforslaget, idet pengeinstitutterne allerede har en forpligtelse til at kende de reelle ejere som led i pengeinstitutternes kundekendskabsprocedurer.

Vælger pengeinstitutterne og advokatbranchen at udvikle og etablere et "Application Programming Interface" (API), der muliggør udvekslingen af de reelle ejeres identitetsoplysninger og kontroldokumenter, som beviser de reelle ejeres identitet, må det endvidere forventes, at der vil være økonomiske konsekvenser i form af implementerings- og driftsomkostninger forbundet med en sådan API-løsning.

Erhvervsstyrelsen vurderer, at lovforslagets samlede administrative konsekvenser ikke vil overstige 4 mio. kr. De er derfor ikke kvantificeret yderligere.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har negative administrative konsekvenser for borgerne, idet borgerne vil skulle afgive identitetsoplysninger og kontroldokumenter, som beviser deres identitet, til advokater, når borgerne som klienter har midler stående på advokaters samlekklientbankkonti.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- eller naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den... til den ... (... dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Højesteret, Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Advokatrådet, Advokatnævnet, Business Danmark, Civilstyrelsen, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk InkassoBrancheforening, Danske Advokater, Danske Arveretsadvokater, DJØF Advokater, Danske Dødsboadvokater, Danske Familieadvokater, Danske Inkassoadvokater, Danske Insolvensadvokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Det Danske Advokatsamfund, Erhvervsministeriet, Erhvervsstyrelsen, Finans Danmark, Finans og Leasing, Finansforbundet, Finansforeningen/CFA Society Denmark, Finansiell Stabilitet A/S, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, Forbrugerklagenævnet, Forbrugerrådet Tænk, Forsikring & Pension, Foreningen af Familieretsadvokater, Foreningen af J.A.K. Pengeinstitutter, Foreningen Danske Revisorer, Forsikring & Pension, Institut for Menneskerettigheder, InvesteringsForeningsRådet, Justitia, Kuratorforeningen, Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Landsdækkende Banker, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Liberale Erhvervs Råd, Lokale Pengeinstitutter, Pengeinstitutankenævnet, Pension Danmark, Retspolitisk Forening, SMVdanmark, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

11. Sammenfattende skema

UDKAST

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige.
Implementering sksekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	<p>Vælger pengeinstitutterne og advokatbranchen at udvikle og etablere et "Application Programming Interface" (API), der muliggør udvekslingen af de reelle ejeres identitetsoplysninger og kontroldokumenter, som beviser de reelle ejeres identitet, må det forventes, at der vil være økonomiske konsekvenser i form af implementerings- og driftsomkostninger forbundet med en sådan API-løsning.</p> <p>De nærmere økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v. er ved at blive fastslået nærmere.</p>
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Lovforslaget har negative administrative konsekvenser for erhvervslivet, idet advokater forpligtes til at indhente og stille identitetsoplysninger på reelle ejere, der har midler stående på

UDKAST

		<p>samleklientbankkonti, til rådighed for pengeinstitutter. Endvidere forpligtes advokater at kontrollere de reelle ejeres identitet og stille dokumenter, der beviser identiteten, til rådighed for pengeinstitutter.</p> <p>De nærmere administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v. er ved at blive fastslået nærmere.</p>
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	<p>Lovforslaget har negative administrative konsekvenser for borgerne, idet borgerne vil skulle afgive identitetsoplysninger og dokumenter, der beviser deres identitet, til advokater, når borgerne som klienter har midler stående på advokaters samleklientbankkonti.</p>
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-	Ja	Nej X

erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	
---	--

UDKAST

UDKAST

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 38 b)

Hvidvaskloven finder anvendelse for advokater i det omfang advokater udfører de opregnede typer af bistand m.v., der fremgår af lovens § 1, stk. 1, nr. 13. Når en advokat yder bistand med en sag, der er omfattet af hvidvaskloven, er advokaten bl.a. forpligtet til at gennemføre såkaldte kundekendskabsprocedurer efter kapitel 3, hvilket bl.a. indebærer at indhente klientens identitetsoplysninger. Advokater har dog ikke en generel forpligtelse til at indhente identitetsoplysninger om deres klienter.

Det følger videre af hvidvaskloven, at når en advokats klient har midler stående på advokatens samle klientbankkonto, skal pengeinstituttet indhente identitetsoplysninger på klienten (den eller de reelle ejere) og gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere klientens identitet, så pengeinstituttet med sikkerhed ved, hvem den eller de reelle ejere er.

Advokater er imidlertid underlagt tavshedspligt vedrørende oplysninger, som er kommet til deres kundskab under udførelsen af deres hverv, jf. retsplejelovens § 129, jf. straffelovens §§ 152-152 e. Tavshedspligten gælder både, når advokaten yder bistand m.v., som er omfattet af hvidvaskloven, og når advokaten yder bistand m.v., som ikke er omfattet af hvidvaskloven. Tavshedspligten omfatter således f.eks. også oplysning om, at en klient i det hele taget har søgt bistand hos advokaten.

Når en advokats klient har midler stående på advokatens samle klientbankkonto, kan advokaten således alene stille identifikationsoplysninger m.v. om klienten til rådighed for det pengeinstitut, hvori samle klientbankkontoen føres, hvis advokaten enten har indhentet et samtykke fra klienten, eller én af tilfældene omfattet af straffelovens § 152 e er opfyldt.

Det foreslås i *stk. 1*, at der indføres en lovhjemmel til, at advokater ved behandling af betroede midler på en samle klientbankkonto skal indhente identitetsoplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne, uanset om der ydes bistand m.v. omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.

UDKAST

De oplysninger, der skal indhentes, vil være sammenfaldende med identitetsoplysningerne nævnt i § 11, stk. 1, nr. 1, litra a, vedrørende fysiske personer.

Identitetsoplysninger skal omfatte navn og cpr-nummer el.lign., hvis den pågældende ikke har et cpr-nummer. Har den pågældende ikke et cpr-nummer el.lign., skal identitetsoplysninger omfatte fødselsdato.

Af bemærkningerne til § 11, stk. 1, nr. 1, litra a, jf. Folketingtingstidende 2016-17, tillæg A, L 41 som fremsat, side 99, hvortil der også henvises, fremgår det bl.a., at for personer, der ikke er hjemmehørende i Danmark, kan et alternativ til cpr-nummer f.eks. være et lignende nationalt id-nummer eller, hvis et sådan ikke haves, oplysning om fødselsdato. Såfremt virksomheden eller personen anvender en kundes nationale id-nummer, er det væsentligt, at denne sikrer, at der er tale om et unikt nummer, og at nummeret er varigt eller i hvert fald kundens aktive nationale nummer, idet det i enkelte lande er muligt at få et nyt nationalt id-nummer. Fødselsdato kan alene anvendes i det relativt sjældne tilfælde, hvor der ikke i øvrigt foreligger et unikt nummer.

Det bemærkes, at der ved udtrykket ”reelle ejere” henvises til hvidvasklovens definition i § 2, nr. 9, hvilket i denne sammenhæng er advokatens klienter.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at advokater ved behandling af betroede midler på en samleklientbankkonto skal gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere den eller de reelle ejeres identitet, således at advokaten med sikkerhed ved, hvem den eller de reelle ejere er, uanset om der ydes bistand m.v. omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.

De identitetsoplysninger, som skal indhentes om den eller de reelle ejere af midlerne, skal af advokaten kontrolleres ved dokumenter, data eller oplysninger.

Kontrollen kan f.eks. bestå af en undersøgelse af offentligt udstedte legitimationsdokumenter, som f.eks. pas, kørekort, legitimationskort, sundhedskort, dåbs- eller navneattest. Elektroniske identifikationsmidler kan benyttes, herunder eksempelvis relevante tillidstjenester eller enhver anden sikker form for fjernidentifikationsproces eller elektronisk

UDKAST

identifikationsproces, der er reguleret, anerkendt, godkendt eller accepteret af de kompetente nationale myndigheder.

Der må i den konkrete situation ikke være anledning til tvivl om den reelle ejers identitet.

I praksis vil kravet om gennemførelse af ”rimelige foranstaltninger” for at kontrollere en reel ejers identitetsoplysninger eksempelvis kunne opfyldes ved, at der indhentes legitimationsdokumenter fra en pålidelig og uafhængig kilde, f.eks. kopi af pas eller kørekort.

Begrebet ”med sikkerhed ved” skal forstås således, at der ikke må foreligge omstændigheder, som giver anledning til tvivl om, at oplysningerne om den eller de reelle ejere er forkerte.

Der henvises til bemærkningerne til § 11, stk. 1, nr. 3, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 41 som fremsat, side 100 f.

Derudover bemærkes det, at i de tilfælde, hvor betroede klientmidler bliver indsat på en samleclientbankkonto af en anden end advokatens klient, f.eks. en modpart som opfølgning på et forlig eller en retsafgørelse eller en inkassodebitor som led i afvikling af skyldforhold, er advokatens klient at anse som den reelle ejer af midlerne. Derfor vil advokaten også efter den foreslåede bestemmelse skulle indhente og kontrollere advokatens klients identitetsoplysninger – og ikke den indbetalende tredjemands identitetsoplysninger – ligesom advokaten vil skulle stille identitetsoplysningerne og kontroldokumentationen m.v. til rådighed over for pengeinstituttet som anført ovenfor.

Det foreslås i *stk. 3*, at advokater ved behandling af betroede midler på en samleclientbankkonto uden ugrundet ophold skal stille identitetsoplysninger og kopi af dokumenter, data eller oplysninger efter *stk. 1 og 2* til rådighed for det pengeinstitut, hvori samleclientbankkontoen føres. I særlige tilfælde kan advokaten stille identitetsoplysninger og kopi af dokumenter, data eller oplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne til rådighed for pengeinstituttet inden for rimelig tid efter indbetalingen, forudsat at advokaten giver pengeinstituttet skriftlig meddelelse herom.

En advokats indhentelse, kontrol og tilgængeliggørelse af identitetsoplysninger og kontroldokumenter kan ske forud for, at klientens

UDKAST

midler indsættes på advokatens samlekliebankkonto, f.eks. hvis klienten eller evt. dennes modpart er blevet givet en frist til at indbetale midlerne. En advokat vil således kunne indhente de pågældende oplysninger og dokumenter allerede ved en sags påtagelse, hvis advokaten på baggrund af de indledende drøftelser med klienten eller de øvrige foreliggende oplysninger i sagen vurderer, at der er en mulighed for, at advokatens samlekliebankkonto kan komme i anvendelse i forbindelse med advokatens behandling af sagen. Advokaten bør dog først stille de pågældende identitetsoplysninger og kontroldokumenter til rådighed for pengeinstituttet inden for en vis tidsmæssig sammenhæng med indbetalingen. En antagelse om, at en klient sandsynligvis på et senere tidspunkt vil modtage midler, som skal indsættes på kontoen, vil ikke være tilstrækkelig til, at et pengeinstitut vil kunne betragte klienten som reel ejer af midler på samlekliebankkontoen. Der skal således være en vis aktualitet i advokatens dokumentation over klienter med midler på kontoen, som advokaten skal stille rådighed for pengeinstituttet. I forbindelse med tilgængeliggørelsen skal advokaten sikre sig, at identitetsoplysninger og kontroldokumenter, der er indhentet på et tidligere tidspunkt, forsat er aktuelle og gyldige, da klientens identitetsoplysninger, f.eks. navn, kan have ændret sig, og kontroldokumenter kan være udløbet.

Det bemærkes desuden, at en advokats indhentelse, kontrol og tilgængeliggørelse af identitetsoplysninger og kontroldokumenter skal ske uden ugrundet ophold fra det tidspunkt, hvor klientens midler indsættes på advokatens samlekliebankkonto. Der kan være tilfælde, hvor advokaten har vanskeligt ved at stille identitetsoplysningerne og kontroldokumenterne til rådighed forud for indbetalingen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis klienten har indbetalt midler til advokatens samlekliebankkonto, uden at advokaten har anmodet herom eller har været bekendt med det, eller at det er særligt vanskeligt for advokaten at fastslå de reelle ejere, f.eks. i komplekse selskabskonstruktioner. Da formålet med at indhente identitetsoplysninger på klienterne (den eller de reelle ejere) og gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere deres identitet imidlertid er at sikre øget gennemsigtighed i ejerforhold, der skal medvirke til at hindre hvidvask og finansiering af terrorisme, anses en hurtig tilgængeliggørelse for at være nødvendig. Tilgængeliggørelse kan derfor ikke uden særlig anerkendelsesværdig grund vente flere dage, men skal som udgangspunkt ske samme dag, som midlerne indbetales på kontoen. Tilgængeliggørelsen skal foretages uden ugrundet ophold for at sikre aktualitet i pengeinstituttets oversigt over reelle ejere af midler på advokatens samlekliebankkonto. I

UDKAST

situationer, hvor advokaten har vanskeligt ved at stille identitetsoplysninger og kontroldokumenter til rådighed i umiddelbar tidsmæssig sammenhæng med indbetalingen af midlerne, skal advokaten skriftligt give pengeinstituttet meddelelse herom med angivelse af de forhold, der ligger til grund herfor. Hermed sikres, at pengeinstituttet i forbindelse med Finanstilsynets tilsyn med pengeinstituttets overholdelse af hvidvaskloven kan godtgøre over for Finanstilsynet, hvorfor reel ejer-oplysningerne ikke var til rådighed for pengeinstituttet i umiddelbar tidsmæssig sammenhæng med indbetalingen af midlerne.

Af hensyn til retssikkerheden bør et pengeinstitut være påpasselig med at spærre for enkelte ind- og udbetalinger af midler på en advokats samlekliebankkonto med henvisning til, at advokaten ikke inden for rimelig tid har stillet identitetsoplysninger og kontroldokumenter m.v. på en eller enkelte klienter, der har midler stående på kontoen, til rådighed for pengeinstituttet. Dette skal dels ses i lyset af de ovenfor nævnte tilfælde, dels at en advokats samlekliebankkonto bl.a. anvendes til indbetaling af retsafgifter, og at det hænder, at retssager skal anlægges med meget kort varsel, eksempelvis samme dag som advokaten modtager henvendelsen fra klienten, f.eks. i fagedforbudssager eller ved advokatskift i ankesager. Hvis advokaten omvendt flere gange ikke stiller identitetsoplysninger og kontroldokumenter til rådighed for pengeinstituttet inden for rimelig tid efter indbetalingen, eller i en konkret sag ikke stiller sådanne oplysninger til rådighed inden for rimelig tid, selv om der ikke er en egentlig hindring herfor, bør pengeinstituttet nærmere overveje, hvilken reaktion instituttet skal iværksætte over for advokaten, herunder om samlekliebankkontoen skal opsiges eller afvikles i henhold til hvidvasklovens §§ 14, stk. 5, og 15. I den forbindelse må pengeinstituttet ikke gennemføre yderligere transaktioner.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. juli 2025.

Med ikrafttrædelse den 1. juli 2025 overholdes princippet om fælles ikrafttrædelsesdatoer for erhvervsrettet regulering. Derudover gives der pengeinstitutterne og advokatbranchen den fornødne tid til at udarbejde og implementere processer, der understøtter de nye regler.

Til § 3

Bestemmelsen angår lovens territoriale gyldighed. Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland. Loven vil således kun finde anvendelse for Danmark. Bestemmelsens anordningshjemmel giver dog mulighed for, at loven på et senere tidspunkt kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

UDKAST

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I hvidvaskloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 807 af 21. juni 2024, foretages følgende ændringer:</p>
	<p>1. Efter § 38 a indsættes i <i>kapitel 8</i>:</p> <p style="padding-left: 2em;">»§ 38 b. Advokater skal ved behandling af betroede midler på en samleklientbankkonto indhente identitetsoplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne, uanset om der ydes bistand m.v. omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.</p> <p style="padding-left: 2em;"><i>Stk. 2.</i> Advokater skal endvidere ved behandling af betroede midler på en samleklientbankkonto gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere den eller de reelle ejers identitet, således at advokater med sikkerhed ved, hvem den eller de reelle ejere er, uanset om der ydes bistand m.v. omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.</p> <p style="padding-left: 2em;"><i>Stk. 3.</i> Advokater skal ved behandling af betroede midler på en samleklientbankkonto uden ugrundet ophold stille identitetsoplysninger efter stk. 1 og kopi af dokumenter, data eller oplysninger efter stk. 2 til rådighed for det pengeinstitut, hvori samleklientbankkontoen føres. I særlige tilfælde kan advokaten</p>

UDKAST

	<p>stille identitetsoplysninger og kopi af dokumenter, data eller oplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne til rådighed for pengeinstituttet inden for rimelig tid efter indbetalingen, forudsat at advokaten giver pengeinstituttet skriftlig meddelelse herom.«</p>
--	---

UDKAST